

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Self-Management Ability Scale-30 (SMAS-30)

September 2024

Review: Ilse Swinkels
Stephanie Cornips
Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Overige
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Algemene taken en eisen; Persoonlijke factoren; Overige

- *Korte beschrijving* → De SMAS-30 meet zes zelfmanagementvaardigheden bij ouderen, zowel afzonderlijk als in een totaalscore. De zelfmanagementvaardigheden zijn gerelateerd aan de dimensies van welbevinden zoals die beschreven zijn in de theorie van zelfmanagement van welbevinden.¹ Het instrument is ontwikkeld om te bepalen of daartoe bestemde cursussen voor ouderen leiden tot een toename in zelfmanagement vaardigheden.² De gedachte is dat goede zelfmanagementvaardigheden ouderen beter in staat stellen om zo lang mogelijk de regie over hun leven te houden en welbevinden te creëren en te behouden.
Het betreft een zelfrapportage instrument. De periode waarover gevraagd wordt kan variëren, bijvoorbeeld de laatste maand of de laatste drie maanden.
- *Doelgroep* → (kwetsbare) ouderen
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S (2005)²
 - ✓ *Nederlandse versie* → Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S (2005)²
Herziene versie: Steverink N (2009)³

2 *Doel van het meetinstrument*

- Evaluatief / effectiviteit
- Inventariserend

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 30 items, verdeeld over 6 subschalen van elk 5 items:³
Initiatief nemen; Self-efficacy; Investeren; Perspectief; Multifunctionaliteit; Variëteit
- *Invulinstructie* → in het instrument is een invulinstructie opgenomen: een korte algemeen inleidende tekst en bij elk van de zes subschalen staat een korte inleidende tekst. Het zijn gesloten vragen in te vullen door de respondent.³
- *Meetniveau* → per item: de items worden gescoord op een Likert schaal. Bij vier subschalen betreft dit een 6-punts Likert schaal waarvan drie keer de schaal nooit (score 1) t/m heel vaak (score 6). Bij twee subschalen worden (twee verschillende) 5-punts Likert schalen gebruikt.
Meetniveau ordinaal.³
- *Meetniveau* → per subtest: omdat de antwoordmogelijkheden per item lopen van 1-6 of van 1-5 worden eerst alle scores omgezet naar ranges van 0-5 en van 0-4. Daarna worden ze getransformeerd door de score op de items met zes antwoordcategorieën (0-5) te vermenigvuldigen met vier en de score op de items met vijf antwoordcategorieën te vermenigvuldigen met vijf. Na transformatie lopen alle itemscores van 0-20. Subschaal scores worden berekend door het gemiddelde van de (vijf) items van elke schaal te berekenen (per subschaal mag er één ontbrekende waarde zijn). Door het gemiddelde te vermenigvuldigen met vijf, blijft de mogelijke range van elke subschaal 0-100.³ Meetniveau ratio/interval.
- *Meetniveau* → totaalscore: het gemiddelde van de totaalscore van de subschaalscores (range is 0-100).³ Een hogere score duidt op meer zelfmanagement vaardigheden. Meetniveau ratio/interval.

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
Bij gebruik dienen de bronnen expliciet vermeld te worden. Voor de theorie is dat: Steverink et al. (2005).¹ Voor de schaalontwikkeling is dat: Schuurmans et al. (2005).²
Voor gebruik van de SMAS-30/versie 2 dient ook verwezen te worden naar Steverink (2009).³
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → nee, genoemde bronnen dienen wel vermeld te worden.

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit zijn te vinden in de volgende reviews:

- Wientzek R, Brückner RM, Schöenberg A, Prell T. Instruments for measuring self-management and self-care in geriatric patients: a scoping review. 2023⁴
- Lawless MT, Tieu M, Chan RJ, Hendriks JM, Kitson A. Instruments measuring self-care and self-management of chronic conditions by community-dwelling older adults: a scoping review. 2023⁵
- Hansen CW, Esbensen BA, de Thurah A, Christensen R, de Wit M, Cromhout PF. Outcome measures in rheumatology applied in self-management interventions targeting people with inflammatory Arthritis: a systematic review of outcome domains and measurement instruments. 2022⁶
- Hudon É, Hudon C, Lambert M, Bisson M, Chouinard MC. Generic self-reported questionnaires measuring self-management: a scoping review. 2021⁷
- Harding AJE, Morbey H, Ahmed F, Opdebeeck C, Elvish R, Leroi I, Williamson PR, Keady J, Reilly ST. A core outcome set for nonpharmacological community-based interventions for people living with dementia at home: a systematic review of outcome measurement instruments. 2021⁸

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → persoon moet alleen, zonder hulp van anderen, de vragen invullen
- *Benodigde tijd* → ongeveer 10 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja, via www.meetinstrumentenzorg.nl

7 *Normgegevens*

8 *Overige gegevens*

- De oorspronkelijke versie van het instrument is in 2005 ontwikkeld. In de jaren daarna zijn enkele inhoudelijke verbeteringen aangebracht, leidend tot een nieuwe versie van het instrument.³
- In 2012 is een verkorte versie ontwikkeld van 18 items, de SMAS-S.⁹

9 *Literatuurlijst*

1. Steverink N, Lindenberg S, Slaets JPJ. How to understand and improve older people's self-management of wellbeing. *European journal of aging*. 2005 Dec;2(4):235-244.
2. Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S. How to measure self-management abilities in older people by self-report: the development of the SMAS-30. *Quality of life research*. 2005;14(10):2215-2228.
3. Steverink N. Self-Management Ability Scale: SMAS-30/versie 2: achtergrond, handleiding en scoring, 2009. Beschikbaar via: www.meetinstrumentenzorg.nl
4. Wientzek R, Brückner RM, Schönenberg A, Prell T. Instruments for measuring self-management and self-care in geriatric patients: a scoping review. *Front Public Health*. 2023 Dec 15;11:1284350.
5. Lawless MT, Tieu M, Chan RJ, Hendriks JM, Kitson A. Instruments measuring self-care and self-management of chronic conditions by community-dwelling older adults: a scoping review. *J Appl Gerontol*. 2023 Jul;42(7):1687-1709.
6. Hansen CW, Esbensen BA, de Thurah A, Christensen R, de Wit M, Cromhout PF. Outcome measures in rheumatology applied in self-management interventions targeting people with inflammatory Arthritis A systematic review of outcome domains and measurement instruments. *Semin Arthritis Rheum*. 2022 Jun;54:151995.
7. Hudon É, Hudon C, Lambert M, Bisson M, Chouinard MC. Generic self-reported questionnaires measuring self-management: a scoping review. *Clin Nurs Res*. 2021 Jul;30(6):855-865.
8. Harding AJE, Morbey H, Ahmed F, Opdebeeck C, Elvish R, Leroi I, Williamson PR, Keady J, Reilly ST. A core outcome set for nonpharmacological community-based interventions for people living with dementia at home: a systematic review of outcome measurement instruments. *Gerontologist*. 2021 Nov 15;61(8):e435-e448.
9. Cramm JM, Strating MM, de Vreede PL, Steverink N, Nieboer AP. Validation of the self-management ability scale (SMAS) and development and validation of a shorter scale (SMAS-S) among older patients shortly after hospitalisation. *Health and quality of life outcomes*. 2012 Jan 24;10:9.